

Delavec izhaja vsak petek z datumom naslednjega dne. — Naročnina za celo leto K 5.20, za pol leta K 2.60, za četrt leta K 1.30. Posamezna številka 10 vin. Naročnina za Nemčijo za celo leto 5 mark, za Ameriko 2 dolarja. Pošiljatve na uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 6, prvo nadstr.

DELAVEC

Rokopisi se ne vračajo. — Inserati z enostopnimi petimi vrsticami se zaračunavajo in sicer: pri enkratni objavi po 18 vin., pri trikratni po 16 vin., pri šestkratni po 14 vin., pri celoletnih objavih po 12 vin. za vsakokr. — Za razne izjave itd. stane peti vrstica 24 vin. — Reklam. so poštne. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Obvestilo naročnikom „Napreja!“

Na dnevnik „Napreja!“ se je oglasilo že doslej prav mnogo naročnikov, kar dokazuje nujno potrebo slovenskega socialno-demokratskega dnevnika. Žal pa, da tiskarna ne more še izvršiti lista, dokler ne dobi plina ali pa potrebno osobe. Plin nujno rabi tiskarna za stavni stroj, ljubljanska plinarna pa stoji, ker nima premoga. Obljubljeno je upravi, da bo list lahko pričel izhajati najkasneje sredi julija. Prosimo vse naročnike na dnevnik, da nekoliko potrpe. Kadar bo določen dan izida, bomo o tem poročali tudi v „Delavcu.“

Predpogoj miru.

V Berlinskem „Vorwärtsu“ razpravlja sodrug Scheidemann o mirovnem delu nemške socialne demokracije in vedenju nemške vlade napram temu delu ter prihaja do naslednjih zaključkov:

„V zadnji interpelacijski razpravi v državnem zboru smo zahtevali od vlade, da se izjavi brez vsakršnih izogibanj za splošni mir brez aneksij in brez odškodnine. Nismo zahtevali, tak mir le z Rusijo. Pozvali smo jo, da govori z javnega državno-zborskega odra vsemu svetu. Nismo jo pozivali, hoditi po drugih potih, ki morajo pri nezaupljivih — in v inozemstvu so sami taki — zbuditi sum. Zahtevali smo od vlade, da poda enkrat temeljito izjavo in potem počaka na uspeh. Nismo želeli od nje, da naj podaja zopet nepopolne izjave v neki določeni smeri.“

Vlada pa ni poslušala našega sveta. Ker so se pa pojavila neka razočaranja, pa pravijo z grozeče dvignjenim prstom: „To prihaja od tod, če poslušamo socialnodemokratske svete!“ In skušajo nam naprtiti odgovornost za vladno politiko, ki ni naša. To hvaležno odklanjamo.

Uverjen sem, da smo se vrnili iz Štokholma vsi v medsebojni zavesti, da so bili naši nasveti pravi. Hoteli smo, da bi se bila mirovna politika osrednjih držav dne 12. decembra 1916, ki se je bila pričela, nadaljevala in zasledovala brez ovinkov. Tu je pa prišlo, kar smo že vnaprej napovedovali, kar smo skušali brezuspešno preprečiti, vojna z Ameriko. Zaraditega je vera v zmago pri nasprotnikih zopet silno narasla, vojna je bila podaljšana. Predočimo si enkrat evropsko situacijo, kakor bi se bila utegnila razviti: Na izhodu revolucionarna, po miru stremeča Rusija, na oni strani morja pa, čeprav le za silo, nevtralna Amerika! Za koliko bi bili bližje miru, koliko ogromnih zaprek že vnaprej bi bilo odpravljenih, tako se pa mora boriti z njimi sedaj štokholmsko podjetje!

Kar se je zgodilo, se je zgodilo. Toda dolžnost nas sili, da iščemo pot, ki nas vede iz neskočnega ljudskega morjenja. In tudi mi je, česar sem se že prej zavedal, postalo v Štokholmu resnično in neomajno prepričanje, da brez temeljite demokratizacije Nemčije ne gre!

Niso sovražniki, so — ah tako redki prijatelji zunaj, ki nam venomer pravijo: Otresti se morate vendar enkrat svojih no-

tranjepolitičnih razmer! Pokazati morate svetu, da razlika med njimi in vami ni tako velika, kakor se zdi, in da ni nepremostljiva. Spadate med najzmožnejše in najizobraženeje narode sveta, in vi ne smete več prenašati vladne in ustavne oblike, ki spada v otroško dobo narodov. Šele, če to premagate, je najdena pot, ki jo iščete: pot do sporazumljenja med narodi.

Doma so pa zopet ljudje, ki nam takole pravijo: Če sovražniki črnijo naše notranje razmere, je to le vojna zvijača, s katero hočejo Nemčijo oslabiliti in jo oropati nje najboljše moči. Sedaj reformirati, bi se reklo, podrediti se volji sovražnikov in dovoljevati jim, da se vmešavajo v naše notranje razmere. Torej najprej sploh ne, in potem prav sedaj pa že celo ne!

Tisti, ki tako govorijo, so oni ljudje, ki so ob miru najprej rekli, da sme ostati pruska volilna pravica taka kakršna je, ker ni nikakršnega gibanja, ki bi zahtevalo spremembo, ki so pa potem, ko je prišlo gibanje, rekli, da mora volilna pravica ostati taka, kakršna je, zakaj sedaj je gibanje in zaraditega se prav res ne sme odnehati. Ti ljudje so smatrali pred vojno svobodne reforme za nepotrebne, med vojno pravijo da bi bile nevarne, ker bi motile notranji mir, in po vojni, pa pravijo že sedaj, bodo zopet nepotrebne, ker bo ljudstvo imelo potem popolnoma drugačne skrbi.

Mi pa pravimo: Temeljite, daleč vidne reforme našega notranjega državnega življenja so sedaj potrebne, in ni na mestu nikakršno nadalnje odlašanje, če ne maramo, da utrpí ljudstvo najhujšo škodo.

Žal, bati se moramo — kljub Štokholmu —, da jadramo v tretjo zimsko vojno. Preprečiti jo častno, če bo mogoče, je naša dolžnost. Pomoček v to, ne sicer izključno gotov, pa vendar obetajoč uspeh, je demokratizacija Nemčije.

Program nove vlade.

Nova vlada se je predstavila državnemu zboru in ministrski predsednik je razvil svoj kratki program, ki ga ima sedanja začasna vlada. V prvi vrsti zahteva vlada odobritev proračuna, dalje podaljšanje državnozbornskih mandatov, volitev delegacij in ureditev davčne zakonodaje. Obdavčijo naj se zlasti vojni dobički.

Te zahteve smatra vlada za državno potrebo. Parlament jih bo moral odobriti, sicer preti nevarnost, da vlada državni zbor razpusti.

Stranke so napram novi vladi tolerantne. Zavedajo se, da je sedanja vlada le bolj administrativnega pomena, ki nima napram zbornici posebne odgovornosti. Vrhutega je pa za stranke ta prehodna doba prav dobro došla prilika, da se med seboj posvetujejo, kako naj ugotove v parlamentu in v vladi svoj vpliv. Kriza, ki je bila nastala v prvih sejah, je povzročila novo orientacijo. Sestava novega ministrstva pa ne bo lahka stvar, zato je tudi pričakovati, da bo nova vlada ostala vsaj čez počitnice na krmilu ter bo v tem času skušala sestaviti koalicijsko ministrstvo kolikor mogoče v soglasju z večjimi političnimi strankami.

Aktualna vprašanja, ki bi jih moral parlament rešiti, se torej zopet zavlačujejo v neskončnost kakor je pri nas že običaj.

Pravica.

S spoštljivostjo izrekamo to besedo in za nepoštenjaka zmerjamo navadno tistega, ki menimo o njem, da dela krivico temu ali onemu. Pravzaprav se pa niti ne zavedamo, kaj je pravica. Če se pogledimo v pojem pravica, se čudimo sami sebi, da imamo tako napačno mnenje o njej in nje zagovornikih. V poštev prihaja v prvi vrsti pravica do življenja. Lev, volk, orel in druge roparske živali imajo pravico do svojega krvoločnega življenja. Temu ne oporeka noben učenjak. Zajec ima pravico, da pojedeta kmetu sladko deteljo. Živetni hoče, in to je njegova naravna pravica. To je absolutna pravica.

Ali levi, zajci, volkovi in druga stvarstva kaj razpravljajo o krivici in pravici na svojih sestankih ali ne, tega res ne vemo, vemo pa, da opice, levi, konji, vrane in druge živali v tolpah nastopajo ob nevarnosti, beže, se skrivajo ali pa se tudi postavljajo v bran ali napadajo. Kadar slutijo konji volka v bližini, se vstopijo v krog in hrzajo in bijejo s kopiti, če se jim približa in jih hoče podaviti. Po konjski pameti je to vse-kakor bramba pravice do življenja. In če sodimo pravično, moramo priznati, da je ta pravica sicer konjska, a pravica je le. In ali ni enak čut še bolj razvit v človeku, ki se smatra za najinteligentnejše, družabno najboljše organizirano bitje na svetu?

V pračasu je živel tudi človek v primitivnih razmerah. Poznal je golo življenje. Med stvarstvom človek ni bil telesno najbolj obdarjen za boj, zato se je zbiral v družbe ter se pospel polagoma na današnje stopnjo. V neprestanem boju za pravico življenja je izpopolnil svojega duha in rabil v svojo obrambo najrazličnejše pomočke: plezal je na drevo, stanoval v brlogih, v kolibah na koleh, v taborih itd. Z njegovim življenjem se je spreminjal tudi način obrambe, človek je postajal bolj iznajdljiv in tehnika obrambe je postajala vedno popolnejša. Branil se je prvotno s kremplji, zobmi, pozneje s kameni in koli, s sulico, a danes ima puške, topove, strupene pline in zračne in podmorske stroje.

O absolutni pravici pa navadno ne govorimo. Mi razpravljamo o pravici, ki se tiče človeške družbe in razmer med nje posameznimi deli. Tudi boj za to pravico je le solidarni boj za pravico življenja. V družbi imamo postave, dogovore in pravico, da imamo pravico po tem ali onem paragrafu, po tem ali onem dogovoru. Paragrafe brani vladajoči del družbe in v zmislu paragrafov, ki jih je ta del družbe sklenil, deli sodnik pravico. Sodnik mora tako ravnati, iz njegovih rok mora tudi sprejemati obdolženec to pravico. Vprašanje pa je, je li to, kar veleva ta ali oni paragraf, res pravica? Vojskovodja premaga nasprotnika in mu da nekaj pravic, kapitalizem v sedanjih državah prikraja postave v svoj prilog: le del pravic imajo tudi navadni ljudje. Položaj je torej tak, da ima del človeštva več pravic, del pa manj. Postave se sklepajo ob političnem ali gospodarskem pritisku ali pa tudi se diktirajo z orožno silo. Diktira jih gospodarska premoč, zato pa pogodniki niso enakopravni, ne sklepajo pogodb in dogovorov prostovoljno, marveč pod pritiskom življenjskih razmer. S tega stališča postava ni enaka pravici, in dokler pravica

ni enaka, tudi ni pravica, marveč le drobtina milosti gospodujočih slojev. Pravica ne more poznati nikakršnih prednosti, nobenih privilegijev nego le enakopravnost.

V teku tisočletij se je človeštvo razvilo v socialno družbo in pravica bo veljala šele takrat, ko bo ščitila družba vse svoje člane enako, to je pravično, kar je pa isto kakor popolna svoboda.

Človeštvo še ni dospelo na stopnjo takega svetovnega naziranja. A pride, z demokratizmom prihaja in s socializmom.

Obvestilo Unijskega načelstva!

Važno za člane, ki so izpušeni iz vojaške službe, in blagajnike!

Člani, ki so izpušeni iz vojaške službe in vstopijo v delo, so dolžni plačevati prispevke, če ne marajo izgubiti prejšnjega članstva pri Uniji.

Prvi prispevek se plača za **tretji** delovni teden, **prva dva** delovna tedna se zaračunata pri Uniji še kot čas v vojaški službi.

Sodruge blagajnike prosimo, da pazijo na to in vpošljejo članske knjige iz vojaške službe izpuščenih članov centrali, da potrdi v njih čas vojaškega službovanja. V vsakem posameznem slučaju je navesti dan vpoklica in dan vstopa v delo.

Unijsko načelstvo.

Domači pregled.

Poštne položnice smo priložili današnji številki, zato prosimo vse prijatelje, da obnove takoj naročnino. V skromnih razmerah storimo kolikor nam je mogoče in pričakujemo, da nam ostanejo zvesti vsi naročniki.

Nova avstrijska vlada. V soboto dne 23. t. m. je bila sestavljena nova avstrijska vlada. Novo ministrstvo je uradniško. Clam Martinic je poskušal sestaviti parlamentarno vlado, a kakor je razvidno iz imenovanja, parlament ni sposoben, da bi prevzel vladne posle. Ob pogajanjih je Clam Martinic ponudil tudi socijalnim demokratom zastopstvo v ministrstvu, in sicer sodruhu dr. Rennerju. Socialni demokrati so to ponudbo odklonili zaradi odgovornosti, ki jo prevzema sedaj vsaka vlada in zaradi sistema, ki ga socialni demokrati ne morejo odobravati. Dotično izjavo sta podala v imenu stranke sodruga Pernerstorfer in Seitz. V novi vladi so le trije ministri, vsi drugi so voditelji ministrstva, kar znači, da je vlada le prehodna. Ministrski predsednik in voditelj poljedelskega ministrstva je sekcijski šef dr. v. Seidler, minister za notranje stvari grof Toggenburg, deželnoobrambni minister sekcijski šef fml. Karl Czapp v. Birkenstetten, minister za ljudsko prehrano gm. v. Höfer, voditelj trg. ministrstva predsednik centr. statističnega urada dr. Mataja, vodja naučnega ministrstva sekcijski šef Cwilinski, vodja finančnega ministrstva sekcijski šef baron v. Wimmer, voditelj pravosodnega ministrstva sekcijski šef dr. Schauer, voditelj železniškega ministrstva sekcijski šef baron v. Banhans in voditelj ministrstva za javna dela sekcijski šef v. Homann. Novi ministrski predsednik je agrarec. Glavna naloga nove vlade je, izposlovati proračun in skleniti podaljšanje državnoborskih mandatov.

Avstrijski državni zbor bo dobil 7. ali 10. julija vročinske počitnice in se bo sešel zopet šele v jeseni. Nima važnega opravila.

Avstrijski proračun v državnem zboru je bil sprejet z 292 glasovi proti 150 glasom. Proti provizoričnemu proračunu so glasovali Čehi, socialni demokrati, nekateri Italijani; za provizorij so glasovali nemška zveza,

krščanski socialci in Poljaki, Jugoslovani, Rumuni in nekateri Italijani.

Socialni demokrati v avstrijskem državnem zboru so stavili mnogo interpelacij na vlado, tako n. pr. zaradi socialnega zavarovanja, zaradi izjemnih naredb in preganjanja politično sumljivih oseb itd. V proračunski debati so govorili sodrug Sever, Seliger, Daszinsky je naglašal, da naj avstrijska vlada pove jasno vojne smotre. Socialni demokrati so tudi vložili poseben predlog, da se naj zviša vzdrževalni prispevek za svoje vpoklicanih najmanj na 3 K na dan in osebo.

Strajk v Ljubljani. V Ljubljani imajo prav tako navado, kakor po vseh večjih krajih, da vozijo in nosijo poljske in vrtno pridelke na trg prodajati. No, sedaj je vojna in kdor sedaj ne zasluži, ta je pač bedak. Ta misel se je vtepla v glavo vsem, ki prodajajo. A povsem krivi niso predajalci temu, kriv je sistem, vzgoja. Ljubljanski magistrat je rekel na vse te dogodke, da pišče ni vredno 15 K, da ena solata ni vredna 20 ali 30 vinarjev, da koleraba, ki je veljala pred vojno 8 h, ni vredna sedaj 80 h ali 1 krono. V take stvari se vtika ljubljanski magistrat, so rekli ljubljanski in okoliški zeljiščarji; bomo ostali pa doma, saj ljudje pridejo radi sami na dom, če nič ne dobe na trg, in še boljše plačujejo. In res, le prav malo jih pride na trg. Občina nima v tem pogledu nobenega pomočka; čaka, ljudje morajo pa stradati in tisto, kar kje drugje dobe, vnebovpijoče drago plačevati. Po našem mnenju to ni nič drugega kakor mala lekcija za občino. Če bi se bila hotela občina oskrbeti sama zadostno z zgodnjimi pridelki in tudi z živili sploh, bi se bila morala lotiti obdelovanja zemlje v primernem obsegu, kakor je zahteval socialnodemokratski zastopnik letos spomladi v aprovizacijskem odseku in pred dvema leti v občinskem svetu. Druge pomoči ni; občina pa je dolžna čuvati občane pred izkoriščanjem in tudi preskrbeti je s potrebščinami s svojimi zalogami.

Mesečni shod kovinarske organizacije na Jesenicah se vrši v nedeljo dne 1. julija t. l. ob pol 10. dopoldne v gostilni pri „Jelenu“ na Savi. Polna udeležba dolžnost!

Novice iz Črne. Posledice vojne so tudi vedno pogostejše tatvine. Posestnici (pd. pri Petku) v Podpeči, ki ji je že bila ukradena svinja vredna 1000 K, so skušali tatovi ukrasti dne 17. t. m. ovce na paši. Pastir je vse tri tatove prepodil, a ti so streljali nanj pa ga k sreči niso zadeli. — Rudarju Štefanu Pludru so bile ukradene tri ovce iz hleva. Tatove so odgnali domači in rudarji, ki so ravno prihajali z dela. — Drvarskemu mojstru Erjavcu v Hlipovcu je izginila junica s pašnika, osem dni so jo iskali zaman in mislijo, da je bila ukradena. — Posestniku (pd. Kovnik) v Javorju so tatovi vlomili v kaščo, odnesli so živila, nekaj usnja in denarja. Ukradenih mu je bilo že jeseni 1000 K, o čemer pa doslej niso nič povedali. — Pri Dritniku v Javorju so v noči od 20. na 21. t. m. odnesli iz kleti, ki je bila zaklenjena, okolo 100 kg zabele, kruha in krompirja. Bili so toliko pošteti, da so od vsake stvari še nekaj pustili. — Na Florinem v Topli so bile ukradene tri ovce, pri Ladniku v Platu 60 kg masla, pri Kranjcu, ki so mu že pred Binkoštni pobrali iz kašče meso, zdaj so mu pa pospravili iz kletiše zadnji krompir. — V jedilno shrambo bratovsko skladnične bolnišnice je udril nekdo skozi okno, se okrepčal tam z mlekom in odnesel slanino in dva hleba kruha. Bolniki bodo to težko pogrešali. — Če je vse to posledica pomanjkanja, je grozno.

Mezdno gibanje v kovinskih obratih v Gradcu in okolici. Delavstvo kovinarske industrije v Gradcu in okolici je zahtevalo

minuli teden ureditev mezdnih razmer v kovinarski stroki glede na draginjske razmere po enakem načelu kakor se je to že zgodilo na Dunaju po dogovoru med delavsko in podjetniško organizacijo. V petek in soboto prejšnjega tedna so se zedinili zastopniki delavske in podjetniške organizacije ob posredovanju načelnika pritožne komisije I. v Gradcu v tem zmislu, da se motive pri delu opuste in se takoj prično pogajanja pred pritožno komisijo v Gradcu I. Če pride do sporazuma, naj ta sporazum objavi pritožna komisija; če pa ne pride do sporazuma, naj napravi komisija sklep sama. Zastopniki delavcev (Gradec, Kalsdorf, Andritz in Weiz) so sprejeli to ponudbo na znanje in zahtevali, da se prično obravnave dne 27. junija 1917 ali najkasneje dne 28. junija ter se rešijo čimprej. Delo se vrši redno od 25. junija dalje. Dogovori bodo veljali od dne 25. junija 1917. Zaupniki so o tem dogovoru poročali delavstvu na posebnih zborovanjih.

Posvetovanja predsednikov avstrijskih kmetijskih družb. Predsedniki kmetijskih družb so imeli v poljedelskem ministrstvu na Dunaju posvetovanje, na katerem so se pritoževali, da so cene poljskim pridelkom prenizke in da daje Ogrska za vojno mnogo manj nego Avstrija. Obenem so cene na Ogrskem znatno višje. Cene je treba zenačiti (navzgor, seveda) in urediti dajatve sorazmerno. Iz Ljubljane je bil pri posvetovanju kanonik dr. E. Lampe, ki je zahteval organizacijo producentov in obsojal visoke kazni zaradi navijanja cen pri kmetijskih pridelkih. Svaril je dalje proti povišanju davkov. Prav je trdil, da se brigamo mnoga za rekvizicije, prav malo pa za to, kako se rekvirirano blago porablja, če se ne trati, in za pospeševanje poljedelstva s poukom in dobavo potrebnih pomočkov.

Posvet zastopnikov deželnih odborov na Dunaju. V sredo 19. t. m. so imeli zastopniki deželnih odborov na Dunaju posvetovanje glede državnih predkazil in indirektnih davkov, ker poneha veljavnost dotičnih zakonov konec tekočega leta. Na tej konferenci so tudi najodločneje protestirali proti vsakršnemu kršenju deželnih avtonomij. Ta protest ni popolnoma v skladu z nastopom slovenskih in hrvaških poslancev v državnem zboru.

Nad 45 let stari črnovojniki se v etapnem ozemlju in v bojni črti ne smejo porabljeni. Češka soc. dem. poslanca Pilko in Tomašek sta intervenirala pri vojnem ministru Georgeju zaradi porabe črnovojsnikov v etapni in bojni službi. Deželnoobrambni minister je izjavil, naj se mu vse take primere naznani, da jih odpravi.

Šesto avstrijsko vojno posojilo je doseglo znesek okroglo 5 milijard kron.

K uvedbi novih pravil pri Okrajni bolniški blagajni v Ljubljani. Po starem bolniškozavarovalnem zakonu je znašal zaslužek, od katerega se je računal zavarovalni prispevek največ 4 K. Po novem zakonu se pa deli zavarovanje na 11 oziroma 12 mezdnih vrst, in sicer povprečno po zaslužku 1, 1:50, 2, 2:50, 3, 3:50, 4:12, 5, 6, 7, 8:30, in 10 K. Prispevek od teh zaslužkov znaša na dan 6:6 odstotkov, to je po stopnjah 2 h (delodajalec) + 5 h (delojemalec), 3 + 6, 4 + 9, 6 + 11, 7 + 13, 8 + 15, 9 + 18, 11 + 22, 13 + 26, 15 + 31, 18 + 37 in 22 h + 44 h. Bolniška podpora bo znašala po teh stopnjah na dan 75 h, 94 h, 1:31 K 1:69, 2:06, 2:44, 2:81, 3:37, 4:12, 4:87, 5:50 in 6 K; pogrebna 60 K, 60 K, 75 K, 93:75, 112:50, 130:25, 154:50, 187:50, 225, 262:50, 311:25 in 270:50. Poleg rednega prispevka mora plačevati vsak zavarovanec po 1 h na dan za posebni sklad; delodajalci pa za vsakega delavca pol vinarja. Zvišajo se znatno prispevki za one zavarovance, ki imajo večjo mezdo nego 4 K na dan, ker se morajo zavarovati dotični delavci po novem zakonu za zgoraj navedene višje zaslužke. Nova pravila pa nudijo zavarovancem izre-

dno velike ugodnosti. Najprej je zvišana bolniščina za 15 odstotkov. Bolniška podpora se raztegne sploh na 30 tednov, za člane, ki so bili nepretrgoma zavarovani eno leto na 40 tednov, za one, ki so bili dve leti zavarovani pa na eno leto. Matere, ki so zavarovane, imajo pravico do porodne podpore 6 tednov, če ne delajo, in do dojnine (polovico bolniške podpore) 12 tednov, če doje otroke same. Vrhutega pa imajo tudi svojci zavarovancev pravico do zdravniške pomoči, zdravlil, manjše porodne podpore, dojlne premije in pogrebne. Prispevne in dajatvene določbe stopijo dne 1. julija v veljavo. Kdaj stopijo vse druge določbe pravil v veljavo, bo načelstvo blagajne obvestilo zavarovance in delodajalce. V socialnem pomenu je to velik napredek, dasi bodo tudi bremena večja. Toda dolžnost blagajne je vse to z ozirom na bodočnost.

Gospodarska pogodba z Nemčijo. Listi naznanjajo, da se prično posvetovanja med avstro-ogrsko in nemško vlado glede gospodarske pogodbe.

Tiskarji v Zagrebu so imeli mezno gibanje. Po posredovanju obrtnega nadzornika in zastopnika občine so se tiskarnarji pogodili z delavci in jim priznali nove draginske doklade.

V Sarajevu začne 30. t. m. socialno-demokratski odbor zopet izdajati svoje glasilo „Glas Slobode“. Izhajal bo list vsako soboto.

Velika suša. Letos smo imeli izredno keso spomlad. Vreme je bilo za rast poljskih sadežev sprva dokaj ugodno. Toda sedaj je nastala izredna suša skoro po celi Evropi, ki bo mnogo škodovala. Po Nemčiji so dobili že nekaj dežja, in poročila od tam pravijo, da je dež mnogo koristil in da kaže polje bogat pridelek. Pri nas je suša vztrajnejša. Povsod, koder ni zemeljska plast dovolj debela ali nima vlažnosti iz tal, rastlinstvo rumeni in se suši ter bomo imeli slabo letino. Na Ogrskem so že pričeli z žetvijo in je žito prekmalu dozorelo. Več dežja so dobili šele 24. t. m. Pred sto leti, leta 1814, 1815 in zlasti leta 1817 so imeli tako sušo; kmetje niso pridelali prav nič. Stari ljudje so nam pripovedovali o grozotih takratne lakote in o kužnih boleznih, ki so razsajale obenem tudi po naših krajih.

Ogrski državni zbor dalje. V razpravah je izjavil justični minister, da je sedanja vlada za izvedbo demokratične volilne reforme. S tem pa ne ogroža Ogrsko, kakor trdi grof Tisza. Njegova stranka stoji na stališču, da treba narodnega sporazumljenja. Grof Tisza je hotel zlasti prikrajšati delavstvo in služinčad pri volilni pravici, dasi so ti sloji po večini ogrske narodnosti.

Boleča so kurja očesa in njih odstranitev je prava dobrota. Nikdar pa se to ne sme zgoditi z izrezavanjem kurjih očes z nožem. Prav lahko se zgodi, da pregloboko zarežemo in si s tem nakopljemo zastrupljenje krvi. Da se pa noža ne uporablja lahkomišelnost, priporočamo čitateljem mnogopreizkušeno, temeljito učinkujoče sredstvo. S Fellerjevim obližem za kurja očesa se ta veliko bolj zanesljivo in vsled tega brez nevarnosti in popolnoma brez bolečin odstrani. Tisoči hribolazcev, orožnikov, listonož, vojakov in vsi, ki so ga kdaj uporabili, priporočajo Fellerjev obliž za kurja očesa, ki je torej najhitrejši in zanesljivo učinkujoče sredstvo za odstranitev kurjih očes brez nevarnosti in stane 1 krono. Za poštino in ovoj 2 kroni 30 vinarjev več. — Kdor veliko hodi, smatral bo za pravo dobroto, če se bo iznebil nadležnih kurjih očes. Za odstranitev glavobola in migrene (živčnega glavobola) priporočamo iz lastne izkušnje hladeče, bolečine lajšajoče, neverjetno dobrodejno Fellerjevo črtalo za migreno (Migränstift), ki stane samo 1 K 40 v. Ti priljubljeni preparati so se tiščno obnesli in jih lahko kar najbolje

priporočamo. Naroče se pristni pri lekar-narju E. V. Feller, Stubica, Elzatr 334, Hrvaško. Sploh naročamo vse dobre pre-parate pri Fellerju.

Svetovni pregled.

Štokholmska konferenca nadaljuje svoje delo nepretrgoma. Velika gonja proti delegatom in proti namenom konference ne bo ustavila pričetega dela. Konferenca se je razvila v mnoga predposvetovanja, kar je za razjasnitev položaja potrebno. V Štokholm so došli ameriški zastopniki, zastopniki delavskega in vojaškega sveta še niso dospeli tja. Ruski delavski odbor je tudi sam prevzel inicijativo za sklicanje kongresa, ker so vojni krogi v sporazumu preveč metali polena pod noge sklicujočemu odboru.

Svetovna vojna. Po vseh bojiščih je le deloma živahno bojevanje. Na tirolskem bojišču so Italijani poskusili v Suganski dolini z majhno ofenzivo, ki se je razvila v precej hude boje. Pri teh napadih so nekoliko napredovali, a ob protisunku od treh strani so zopet izgubili vse, kar so zasedli in 39 častnikov ter 1800 mož, več topov in strojnih pušk. Na Soči ni bilo večjih bojev. Na ruskem bojišču se je pričelo živahnejše bojevanje v Voliniji in deloma v Rumuniji. Očividno se torej Rusija pripravlja vsaj za obrambo, če že ne za večjo ofenzivo. V Macedoniji so običajni boji. Sporazum je zasedel grško Tesalijo, izkrcal vojaštvo v Atenah in v Korintu. Neko poročilo pravi, da se grški kralj ni odpovedal prestolu, marveč je njegov sin le gerent. Grška vlada bo odstopila in na krmilo pride najbrže Venizelos. Na franco-sko-angleški bojni črti so boji pretrgoma hujši in tudi skoro popolnoma mirni dnevi. Zedinjene države se le pripravljajo in obo-rožujejo. V Evropo pošljejo najprej 100.000 mož, topove, napravili bodo veliko letalsko vojsko itd. Kričanje je navdušenje prebivalstva za vojne smotre, da ne jame ugo-varjati militariziranju Amerike. Kakor vse kaže, so se države sicer naveličale vojne, toda nehati še ne morejo. Ipak pride tudi trenutek sklepanja miru!

V Rusiji ni vse v redu. V Petrogradu so proglasili obsedno stanje in ne bomo se motili, če domnevamo, da je Rusija izročena najrazličnejim agitatorjem v milost in nemilost, ki skušajo oslabilati uspehe ruske revolucije. Priznati se mora, da se trudita nova vlada pa tudi delavski in vojaški svet, da bi rešila Rusijo pred veliko katastrofo, splošno zmešnjavo, ali vprašanje postaja vedno akutnejše in zdi se, da se ves svet veseli teh pojavov. Kdor pregleduje najrazličnejša poročila iz Rusije, dobi ta utisk, dasi smo prepričani, da izvemo iz Rusije najmanj resnice.

Na Štokholmskih mirovni predpo-svetovanjih zastopajo manjšino socialnih demokratov v Nemčiji sodrugi Haase, Herzfeld, Bernstein, Kautsky in Stadthagen.

Mednarodna socialistična konferenca v Bernu, v Švicah se je vršila, kakor poroča Berlinski „Vorwärts“, minuli teden. Udeležilo se ga je 29 organizacij iz vojujočih in nev-tralnih držav. Glavna misel je bila, kako zbrati sile, interesirane na obnovitvi mirnega kulturnega dela, k enotni mirovni akciji. Konferenca je pa soglasno obsojala Wilsonovo vmešavanje v notranji državni razvoj Nemčije in Avstro-Ogrske (menda Evrope).

Švicarski zvezni svetnik Hoffmann, načelnik političnega oddelka za zunanje stvari, je poslal ruskemu delavskemu in vojaškemu svetu šifrirano brzojavko po so-cialistu Grimmu, v kateri je podal mirovne pogoje osrednjih držav, zlasti Nemčije. Brzojavka je prišla najbrže v angleške roke, kjer so jo razrešili in švedski list „Social-demokraten“, glasilo Brantingovo, jo je objavilo. Dogodek je zbudil v sporazumu ve-liki ogorčenje in Hoffmann je odstopil.

Potopljenih je bilo od početka vojne sovražnih in nevtralnih trgovskih ladij 8.638.500 registriranih ton. Razentega je bilo potopljenih od vojnih ladij 157 an-gleških, v celoti 225 sovražnih enot. Ta iz-guba pomeni 60 odstotkov več trgovskih ladij nego jih je imela Nemčija ob izbruhu vojne in toliko bojnih ladij, kakor so jih imele Zedinjene države pred izbruhom vojne.

15 milijard novega vojnega kredita bo zahtevala nemška vlada v državnem zboru na seji dne 5. julija.

Na Angleškem se pripravlja delavstvo na večje mirovne manifestacije. Vlada je pomilostila politične obsojence na Irskem, kjer se vedno ponavljajo nemiri.

Zlato in srebro na zemlji. Marsikdo misli, da imamo izkopanega zlata in srebra kar cele gore na svetu. Vrednost vsega zlata pa znaša, kakor so izračunali narodni eko-nomi le okoli 190 milijard frankov od od-kritja Amerike. Vrednost 190 milijard je precejšnja, to je 190.000 milijonov, vendar pa ta vrednost ne pokriva vojnih stroškov svetovne vojne. Vse drugo bo pokrilo člo-veštvo s sadovi dela.

Na Španskem je proglasila vlada iz-jemno stanje, ker nastaja velika nezado-voljnost zaradi notranjih razmer in zaradi nevtralnosti.

O vojnih smotrih sporazuma bo v kratkem poročal Lloyd George. Tako je vsaj obljubil na nekem zborovanju prejšnj teden.

Iz rudarskih zadrug.

Iz zapisnika

o seji odbora skupine II. rudarske zadruge za Koroško, pritegnivši načelnike, oziroma njih namestnike onih rudnikov, ki nimajo v odboru skupine nobenega zastopnika, vrše-čega namesto zborovanja delegatov, z dne 6. maja 1917.

Navzoči: Ivan Gotschier, kopač v Blaj-bergu; Jožef Pettauer, kopač v Blajbergu; Lovre Neuwirth, kopač v Lötlingu; Mihael Kosler, kopač v Rajblu; Anton Hoschner, kopač v Lešah; Martin Mohina, kopač v Možicah; Jakob Mlinar, kopač v Možicah; Marko Valant, kopač v Waldensteinu; Jožef Ellersdorfer, kopač pri Št. Štefanu; Jakob Popotnig, kopač v Mitterbergu; kot odbor-niki in načelniki krajevnih odborov oziroma njih namestniki; Henrik v. Becker tajnik zadruge kot zapisnikar.

Dnevni red: 1. Poslovno poročilo 1916. 2. Računsko poročilo za 1916. 3. Proračun za 1917 in določitev prispevkov članov sku-pine II. za 1917. 4. Prošnje za podpore; 5. Drugi predlogi.

Načelnik otvori sejo ob 10. dopoldne, pozdravi tajnika in druge udeležence kon-statira po prečitaniu imenika navzočih sklepčnost seje. K prvim trem točkam dne-vnega reda podeli tajniku besedo.

1. Poslovno poročilo za 1916 se prečita in odobri brez ugovora.

2. Proračun za leto 1917 se prečita in otvori razprava o posameznih točkah. Sprejme se v vseh točkah kakor je bil sprejet na odborovi seji skupine II. dne 18. marca, in ga je predložiti c. kr. rudniški oblasti v odobrenje.

4. Dovoljene podpore v minuli dobi se odobre. Seji je predložena samo prošnja Marije Kobalt iz Kreutha pri Blajbergu ter se dovoli 35 K podpore.

5. Načelnik poroča o razgovoru na seji odbora skupine II. z dne 18. marca t. l. glede preuredbe službenih redov, ki je potrebna zaradi delne novele o bolniškem zavarovanju. Dalje poroča da rudnik Henckel-Donners-mark v Št. Štefanu na prošnjo ni dovolil zboljšanja mezd, kot draginska doklada se računa 30 % na šihito, kar znese okoli 1 K 30 h.

Glede pritožba zaradi prednostnega razdeljevanja živil pri posameznih rudnikih pravi načelnik, da je dolžnost krajevnih odborov, da se ob dovozu blaga in ob razdeljevanju obrnejo na upravo rudnika, da predloži številčno poročilo, koliko blaga je bilo sprejetega in kako je bilo razdeljeno in po katerih cenah ter sporoči, da dobivajo delavci pri Blajberški rudniški uniji slanino po 3 K kilogram in vsak mesec 3 kilograme mesa tudi po 3 K. Večji izdatek za nabavo pokriva rudnik.

Načelnik poroča dalje, da plačuje Blajberška unija naslednje draginjske doklade: Prvim delavcem na mesec 820 K, njegovi ženi in otrokom po 5 K; mladostnim delavcem od 14—16 let po 15 K, penzionistom po 10 K. Svojem v vojaško službo vpoklicanih za osebo po 5 K; prvim delavkam 15 K poleg mezde. Razentega zvišano mezdo za 30 do 40 h na šinto. Družba ima tudi podporni sklad dveh milijonov, iz katerega dobivajo penzionisti zvišano penzijo.

Pri seji bratovske skladnice avstr. mont. družbe v Heftu je bilo predlagano zvišanje penzij, kar je pa bilo odklonjeno, češ da tudi poročilo o Blajberškem zvišanju ni res. V zmislu gorenjih izvajanj, se naj krajevni odbor onih rudnikov, ki niso dovolili draginjskih doklad ali zvišanja mezd, ali tega niso storili dovolj, obrnejo za primerno intervencijo z vlogami na c. kr. revirni urad v Celovcu. Izvajanjem načelnika vsi udeleženci pritrjujejo.

Ker ni drugega v razpravi, zaključil načelnik sejo.

Henrik v. Becker s. r. Ivan Gotschier s. r.
tajnik kot zapisnikar. načelnik.

Spominjajte se

svoje strokovne, gospodarske in politične organizacije, časopisja in podpornega sklada. Oklenite se tudi socialno-demokratskega dnevnika „Naprejš“, ki bo začel v kratkem izhajati v Ljubljani.

Lahko in brez prizadevanja bi se naj vršilo presnavljanje. Kdor trpi na zaprtju, ne sme rabiti sile ako je občutljiv v spodnjem telesu. Sila bi lahko imela za posledice poškodbe. Zato naj se vzame raje milo, lagodno učinkujoče odvajalno sredstvo. V ta namen priporočamo Fellerjeve želodec krepčujoče, nedražeče učinkujoče rabarbarske kroglice z znamko „Elza-kroglice“. Iste so najprijetnejše odvajalno sredstvo, učinkujejo lahno in gotovo, krepčajo želodec, ne dražijo čreves in ne navadijo telesa na redno vporabo. Zato zaslužijo prednost

pred drastično učinkujočimi odvajalnimi sredstvi, ki čreves dražijo in se mora rabiti v vedno večji množini. Predvojne cene. 6 škatlic „Elza-kroglic“ stane na vse kraje le 5 K 57 h naravnost od lekarnarja E. V. Feller, Stubica, Elzatr. 334 (Hrvatska). Obenem se lahko naroči Fellerjev bolečine lajšajoči rastlinski esenci fluid z znamko „Elza-fluid“, 12 steklenic franko za 7 K 32 h. Ta priznani olajševalec bolečin „Elza-fluid“ ukloni marsikatero bolezen, ki se pojavi kot posledica prehlajenja, prepiha in vlažnosti, ter naj bi se iste ne zanemarjale. Priljubljen in priročen je na potovanjih Fellerjev mentolov črtik proti migreni, zobobolu itd. v kartonih á 1 K, za ovoj in poštnino 2 K 30 h več.

Izdajatelj Ivan Mlinar.

Odgovorni urednik Viktor Zore.

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani.

Št. 154.

Razglas.

S tem se v zmislu pravil razglasa, da je izredni občni zbor podpisane blagajne dne 26. maja 1917 soglasno sklenil spremembo blagajniških pravil v zmislu cesarske naredbe z dne 4. januarja 1917, drž. zak. št. 6, katere spremembe stopijo provizorično v veljavo

1. julija 1917.

To se daje p. n. interesantom na znanje z dostavkom, da so bistvene spremembe naslednje:

1. Priglaševanje in odlaševanje zavarovancev je vršiti pismeno na tiskovinah, ki jih izda blagajna. — 2. Celokupni zavarovalni prispevek, od katerega plačuje delodajalec eno tretjino, zavarovane pa dve tretjini, se določi tako, da znaša na teden štiri desetine povprečnega dnevnega delovnega zaslužka mezdne stopnje, ki so že bile sporočene p. n. interesantom s posebno okrožnico. Šesti del tedenskega prispevka da dnevni prispevek, šestindvajsetkratni dnevni pa mesečni prispevek. Nedelje se ne upoštevajo. Plačevanje kakor dosedaj, in sicer mesečno za nazaj. — 3. Uvede se izredni podporni sklad za izredne podpore potrebne zavarovance, jetične in škrofalozne ter v svrhu podpiranja akcij zoper ljudske bolezni. Posamezni deli sklada začno poslovati dne 1. avgusta 1917, 1. septembra 1917 in 1. januarja 1918. Prispevek znaša za zavarovance po 1 vin, za delodajalca pa po 1/2 vin, na dan. — 4. Bolniška podpora doba se podaljša od 20 na 30 tednov za vse člane, za one, ki so zavarovani vsaj eno ozir. dve leti, pa na 40 tednov ozir. eno leto. — 5. Bolniščina in pogrebšina se zvišata za 15% nad postavljeni minimum. — 6. O leg materinskega in varstva rojencev se uvede družinsko zavarovanje za članove svojce. Podporna doba 30 tednov.

Do definitivne uredbe zavarovanja in razporeditve pravil, se dajo na željo natančnejša pojasnila v blagajni, Turjaški trg št. 4/1., od 8. dopoldne do 1. popoldne, kjer je na upogled tudi nekaj izvodov pravil. Sočasno se razpošlje natančen pregled zavarovalnih prispevkov. Uvrstitev v nove mezdne stopnje se bo izvedla na podlagi dosedanjih podatkov, tekom julija pa temeljem naznanil, ki jih bo napraviti.

Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani,
dne 25. junija 1917.

Mihael Rožanec s. r.,
načelnik.

Učiteljska tiskarna

LJUBLJANA, Francišanska ulica št. 6.

registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine za šole, županstva in urade. Najmodernejše plakate in vabila za shode in veselice.

Letne zaključke

Najmodernejša uredba za tiskanje listov, knjig, brošur, muzikalij itd.

Stereotipija. Litografija.

Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani.

Pisarna: Turjaški trg št. 4, prvo nadstropje
Uradne ure so od 8. zjutraj do 2. popoldne
Ob nedeljah in praznikih je blagajna zaprta

Zdravnik blagajne	Ordinira		Stanovanje
	dopol.	popol.	
Dr. Košenina Peter splošno zdravljenje	1/21—1/24		Turjaški trg št. 4 v okr. bol. blag.
Dr. Franc Minar kirurg in spl. zdr.	1/21—1/23		Turjaški trg št. 4 v okr. bol. blag.
Dr. Alojz Kraigher splošno zdravljenje	1—3		Poljanska cesta 18.

Člani, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se morajo zglašiti v pisarni bolniške blagajne, da se jim izstavi nakaznico za zdravnika (bolniško zglasnico); brez te ordinirajo zdravniki le v nujnih slučajih. Troškov, ki nastanejo, kadar zboleli član sam pozove druge zdravnike, da ga lečijo, ne povrne bolniška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpolnjeni bolniški list se mora takoj oddati v blagajniški pisarni. Ob nedeljah in praznikih se ordinira le v nujnih slučajih. Za vstop v bolnico je treba nakaznice. Zdravila se dobe v vseh ljubljanskih lekarnah. Bolniščina se izplačuje vsako soboto, če je ta dan praznik, pa dan prej od 8. zjutraj do 1. popoldne. S pritožbami se je obračati do načelnika okrajne bolniške blagajne.

Načelstvo.

Ivan Jax in sin,

Ljubljana Dunajska cesta 17

priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev
in stroje za pletenje
(Strickmaschinen)
za rodbino in obrt.
Pisalni stroji Adler.

Vozna kolesa.

Ceniki se dobe za-
stoj in franko.

Podplati

se ohranijo, če se na nove ali malo ponočene čevlje pritrdijo nabitki iz usnja.

Za en par z žeblički cena

za otroke	za dame in dečke	za gospode
26—35	36—42	40—46
K 1-20	K 1-50	K 1-80

Dobe se v zalogi čevljev „P E K O“
Peter Kozina & Ko., Ljubljana,
Breg, nasproti Sv. Jakoba mostu.